

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
Gemeentelijke monitor sociaal
domein

ons kenmerk
ECSD/U201501520
Lbr. 15/072

datum

23 september 2015

Samenvatting

Het sociaal domein kent sinds 1 januari 2015 een nieuwe werkelijkheid. Gemeenten hebben de wens om te leren van elkaars keuzen en de daaraan gerelateerde resultaten. Een instrument dat hierbij kan ondersteunen is de Gemeentelijke monitor sociaal domein, die ontwikkeld is als onderdeel van het VNG-programma Informatievoorziening Sociaal Domein (ISD).

De gemeentelijke monitor sociaal domein die samen met gemeenten is ontwikkeld, biedt gemeenten een integraal inzicht in de praktijk van het sociaal domein. De monitor biedt inzicht in de belangrijkste elementen waarover alle gemeenten rapporteren. Hierdoor worden drie doelen bereikt: (1) integrale beleidsinformatie in het sociaal domein voor de horizontale verantwoording aan de raad, (2) mogelijkheid om te vergelijken met andere gemeenten en te leren van elkaars keuzen en (3) daaraan gerelateerde resultaten en hergebruik van data voor de invulling van de systeemverantwoordelijkheid van de betrokken ministeries.

De monitor die op 17 september 2015 voor het eerst is gepubliceerd op Waarstaatjegemeente.nl, geeft inzicht in onder andere het gemeenteprofiel en het gebruik van voorzieningen op het gebied van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Later in het jaar volgen inzichten over onder andere de stapeling in het sociaal domein en vanaf 2016 ook met de bijbehorende kosten.

Steeds meer gemeenten nemen deel aan de monitor. Tot en met 23 oktober 2015 kan uw gemeente de gegevens voor het eerste halfjaar 2015 aanleveren aan het CBS. De VNG gaat ervan uit dat bij de tweede publicatie van de monitor in januari 2016 meer gemeenten deelnemen. De inzichten in de monitor worden waardevoller naarmate meer gemeenten deelnemen.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft Gemeentelijke monitor sociaal domein	ons kenmerk ECSD/U201501520 Lbr. 15/072	datum 23 september 2015

Geacht college en gemeenteraad,

Het sociaal domein kent sinds 1 januari 2015 een nieuwe werkelijkheid. Gemeenten hebben verschillende inrichtingskeuzen gemaakt (zoals toegang, inkoop en bekostiging). Gemeenten hebben de wens om te leren van elkaars keuzen en de daaraan gerelateerde resultaten. Een instrument dat hierbij kan ondersteunen is de Gemeentelijke monitor sociaal domein, die ontwikkeld is als onderdeel van het VNG-programma Informatievoorziening Sociaal Domein (ISD).

Voor 2015 was er sprake van versnippering van informatiestromen. De Gemeentelijke monitor sociaal domein die samen met gemeenten is ontwikkeld, biedt u een integraal inzicht in de praktijk van het sociaal domein. De monitor biedt inzicht in de belangrijkste elementen waarover alle gemeenten rapporteren. Hierdoor worden drie doelen bereikt: (1) integrale beleidsinformatie in het sociaal domein voor de horizontale verantwoording aan de raad, (2) mogelijkheid om te vergelijken met andere gemeenten en te leren van elkaars keuzen en (3) daaraan gerelateerde resultaten en hergebruik van data voor de invulling van de systeemverantwoordelijkheid van de betrokken ministeries.

De monitor die op 17 september 2015 voor het eerst is gepubliceerd op Waarstaatjegemeente.nl, geeft inzicht in onder andere het gemeenteprofiel en het gebruik van voorzieningen op het gebied van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Later in het jaar volgen inzichten over onder andere de stapeling in het sociaal domein en vanaf 2016 ook met de bijbehorende kosten.

Steeds meer gemeenten nemen deel aan de monitor. Tot en met 23 oktober 2015 kan uw gemeente de gegevens voor het eerste halfjaar 2015 aanleveren aan het CBS. Ik wil mijn waardering uitspreken over de gemeenten die hun data aan het CBS voor de Gemeentelijke monitor sociaal domein hebben aangeleverd. Wij gaan ervan uit dat bij de tweede publicatie van de monitor in januari 2016 meer gemeenten deelnemen. De inzichten in de monitor worden waardevoller naarmate meer gemeenten deelnemen. Ook biedt de gemeentelijke monitor daarmee een krachtig instrument voor de verantwoording aan het Rijk. De VNG heeft met het Rijk bestuurlijke afspraken gemaakt over het hergebruik van de gegevens in de monitor. De informatie wordt door het Rijk gebruikt om op landelijk niveau een beeld te krijgen van het sociaal domein. Dit betekent dat u geen dubbele informatie hoeft aan te leveren aan het Rijk wanneer u gegevens aanlevert voor de monitor sociaal domein.

Eerste publicatie van de monitor

De eerste uitgave van de Gemeentelijke monitor sociaal domein bevat inzichten over het eerste kwartaal van 2015. Dit betekent dat de monitor het karakter heeft van een startmeting, we kunnen nog niet spreken van een meting van de beleidseffecten. De monitor kent een ontwikkelagenda, hierdoor komen steeds nieuwe inzichten beschikbaar. De eerste versie van de gemeentelijke monitor sociaal domein bestaat uit twee delen:

1. Inzicht in het sociaal-economisch profiel van uw gemeente, waarbij gegevens gebruikt worden uit centrale databronnen.
2. Inzicht in het gebruik in het sociaal domein over het eerste kwartaal van 2015. De inzichten over gebruik onder de Jeugdwet (afkomstig vanuit de aanbieders) en Participatiewet zijn voor alle gemeenten beschikbaar. Voor de Wmo publiceren we in deze eerste rapportage de gegevens van de gemeenten die besloten hebben hun resultaten te publiceren. Zij ontvangen ook inzicht in de stapeling van gebruik.

Deelname

Tijdens onze Algemene Ledenvergadering (ALV) van juni 2014 hebben alle gemeenten ingestemd met de gegevensset voor de Gemeentelijke monitor sociaal domein en afgesproken hieraan deel te nemen. Om een integraal beeld van het sociaal domein te verkrijgen is het noodzakelijk dat gemeenten zelf gegevens aanleveren aan het CBS (Wmo en sociale basisondersteuning). Om als gemeente gegevens zelf aan te leveren, is het nodig om:

- u aan te melden bij het CBS. Op dit moment heeft ruim 80% van de gemeenten zich aangemeld bij het CBS. Het CBS verzorgt de verwerking van de gegevens voor de Gemeentelijke monitor sociaal domein in opdracht van de VNG.
- de data conform de afgesproken gegevensset bij het CBS aan te leveren. De gegevensaanlevering over het eerste halfjaar van 2015 loopt van 1 september tot 23 oktober. Wij adviseren gemeenten zo spoedig mogelijk gegevens aan te leveren, zodat een snelle terugkoppeling vanuit het CBS mogelijk is.

In totaal heeft bijna 70% van de gemeenten gegevens aangeleverd voor de eerste versie van de Gemeentelijke monitor sociaal domein (over eerste kwartaal 2015). Van deze gemeenten hebben circa 100 gemeenten besloten hun resultaten over het eerste kwartaal van 2015 te publiceren op Waarstaatjegemeente.nl. Bij een deel van de gemeenten bleek de administratie van het sociaal domein nog onvoldoende op orde te zijn. Daarnaast bleek dat het veel gemeenten nog niet is gelukt gegevens technisch correct aan te leveren aan het CBS. Samen met gemeenten wordt gewerkt aan het stapsgewijs betrouwbaarder en robuuster krijgen van de gegevens

Heeft u zich nog niet aangemeld of heeft u nog geen data aan het CBS aangeleverd? Wij verzoeken alle gemeenten dit op korte termijn te doen.

Meer informatie

Meer informatie over de gemeentelijke monitor sociaal domein vindt u op www.visd.nl/beleidsinformatie. U kunt ook contact opnemen met ons via waarstaatjegemeente@kinggemeenten.nl of via 070 373 8191.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter Directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Bijlage: Achtergrondinformatie over de Gemeentelijke monitor sociaal domein

Waarom een Gemeentelijke monitor sociaal domein?

Met de Gemeentelijke monitor sociaal domein worden inzichten gebundeld waardoor gemeenten een integraal beeld krijgen. Gemeenten hebben de wens om te leren van elkaars keuzen en de daaraan gerelateerde resultaten. De Gemeentelijke monitor sociaal domein verschaft een eerste basis om dit gesprek te voeren door middel van:

- Afspraken in ALV over vergelijkbare gegevensset.
- Verrijking van deze set met informatie die niet altijd beschikbaar is bij gemeenten en wel bij het CBS, zoals beleidsinformatie Jeugd, gegevens over de Participatiewet, gegevens over de Wlz en Zvw en gegevens over de publieke gezondheid.
- Faciliteren gesprek gemeenten o.a. door kennisateliers. Cijfers bieden eerste inzichten, belangrijk is ook het verhaal achter de cijfers.

Om de administratieve lasten te beperken zijn de basis en het uitgangspunt van de gemeentelijke monitor de eigen gemeentelijke managementinformatie: oftewel operationele sturingsinformatie, die gemeenten zelf al verzamelen. Op basis hiervan zijn gemeenten in staat om beleid te kunnen (her)formuleren en te sturen in het sociaal domein. De Gemeentelijke monitor sociaal domein verzamelt en hergebruikt deze gegevens. Inzichten worden gebundeld en door het CBS verrijkt waardoor uw gemeente een integraal beeld krijgt. De gemeentelijke monitor is dus geen aanvullende informatiestroom voor gemeenten.

Waar meld ik mij aan? Dit kan via www.visd.nl/beleidsinformatie. Daar vindt u ook een overzichtskaartje van gemeenten die zich hebben aangemeld bij het CBS.

Rol van het CBS

In opdracht van de VNG, mede namens u, verzamelt het CBS de gegevens die zijn vastgesteld in de ALV. Het CBS verrijkt de gegevens per gemeente met reeds bij het CBS beschikbare informatie, zoals beleidsinformatie Jeugd en gebruik van Wlz en Zvw. Het CBS verstrekt vervolgens de uitkomsten op geaggregeerd niveau aan VNG/KING. VNG/KING ontsluit vervolgens de gegevens via www.waarstaatjegemeente.nl. De gegevens zijn dus niet te herleiden tot een individu of organisatie. Met het CBS als partner, is de privacy van de data geborgd. Voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek ontvangt, beheert en verwerkt het CBS informatie over personen. De manier waarop dit plaatsvindt, is geregeld in wet- en regelgeving, namelijk in de CBS-wet en de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Ondersteuningsaanbod

Om gemeenten te ondersteunen bij het aanleveren van gegevens voor de Gemeentelijke monitor sociaal domein, biedt de VNG technische ondersteuning. Deze ondersteuning verloopt via de softwareleveranciers, u kunt uw leverancier hiernaar vragen. Ook biedt de VNG ondersteuning op maat om inzicht te krijgen in de gemeentelijke administratieve processen en te komen tot een concreet plan van aanpak om de administratieve achterstanden op te lossen.

De VNG heeft september uitgeroepen tot Maand van de Sturing in het Sociaal Domein. De gehele maand besteedt de VNG extra aandacht aan vraagstukken rond sturing en verantwoording. We zien veel ontwikkelingen op dit belangrijke thema. Terwijl gemeenten nog volop in transitie zitten, zijn ze ook zoekende waar ze nu en in de toekomst op willen sturen en welke data daarvoor voorhanden zijn.

Gemeenten willen op een andere wijze sturen, meer op behaalde resultaten en op een hoger abstractieniveau.

Zo worden onder andere webinars georganiseerd over 'gegevensaanlevering monitor', 'gebruik van de rapportage', en diverse bijeenkomsten.

Tijdens diverse werkateliers voor directeuren, beleidsmedewerkers, controllers en informatiemanagers gaan we met elkaar in gesprek over sturen in het sociaal domein en bieden we praktische handvatten die passen bij de doelen en ambities van de gemeente. Ook zijn er ontbijtbijeenkomsten voor wethouders, genaamd 'Sturen in het sociaal domein: dilemma's, uitdagingen, kansen en een broodje'.